

Sri – Om
VEDIC MATHEMATICS AWARENESS YEAR

E-Newsletter Issue no 19 dated 28-10-2014

'Credit goes to Swami Bharti Krshna Tirtha Ji Maharaj to focus the attention of present generation about the values of Ganita Sutras (mental Mathematics Sutras)'

All are invited to join Awareness program

All are warmly invited to join the awareness program of Vedic Mathematics. All teachers, parents and students are invited to Learn and Teach Vedic Mathematics for proper intelligence growth at School.

Dr. S. K. Kapoor
Sh. Rakesh Bhatia
Sh. Bhim Sein Khanna
Sh. Deepak Girdhar
- Organizers

ISSUE NO 19

	Page
1. Intelligence growth To have sequential increase of intelligence growth	1-2
2. Ganita Sutra – 15	2-3
3. Vedic Mathematics awareness Lecture – 3 Measuring rod	4-13

For previous issues and further more information visit at
www.vedicganita.org

Intelligence Growth Fourth phase

**To have sequential increase
of intelligence growth**

1. Vridhi and Guna are two basic features. Young minds shall be very gently exposed to these conceptual terms / features.
2. One way to approach this pair of terms is to go parallel to features of addition and multiplication.
3. Addition leads to and avails formats and features of sequential progression as increase.
4. This, this way makes it parallel to a linear order.
5. The operation 'multiplication' leads to and covers a format of features parallel to 'powers'.
6. Vridhi and Guna as parallel to addition and multiplication may also be approached as addition at the base and addition at the index.
7. Further these can be respectively approached parallel to dimension fold progression and domain fold progression.
8. Here the concept term 'इत्' as well be introduced 'to remove'.

9. The term 'इत्' shall be very gently exposed with the help of 2-space / plane / surface within two dimensional frame.
10. It would be amounting to that 2-space set up is reduced into two dimensional frames.
11. The composite term 'गुणित' be approached as the set up being reduced to its constituents draft off properties.
12. It in a way would amount to reaching at the affine state of the constituents.
13. It is the collectivity of affine state constituent which be handled with perfection (of intelligence).
14. This phase and stage of intelligence growth handling affine state constituents with perfection makes the intelligence growth as well of perfection reach.
15. It is this perfection reach, with which affine state constituent can be handled is the attainment for the young minds being fulfilled with perfection state of intelligence growth.
16. Parents and Teachers can avail the format and features of Ganita Sutras 15 for such attainments for the young minds.

Ganita Sutra 15

गुणितसमुच्चयः ।

The product of the Sum

- i. Read the text of the Sutra.
- ii. Pronounce the text Loudly.
- iii. Sequentially tabulate the letters of the text.

1	2	3	4	5	6	7	8
ग्	उ	ण्	इ	त्	अ	स्	अ
9	10	11	12	13	14	15	16
म्	इ	च्	च्	अ	य्	अ	:

- iv. Chase the different words formed by sequential combinations of letters, as,

Letters					
1	2	3	4		
ग्	उ	ण्	इ		
Word गुणि (possession of the features)					
Letters					
1	2	3	4	5	6
ग्	उ	ण्	इ	त्	अ
Word गुणित् =गुण् + इत् (removal of the features/to be					

free from features/affine)					
Letters			Word		
7	8	9			
स्	अ	म्	सम् (equal)		
Letters			Word		
10	11				
उ	च्	उच् (upward)			
Letters					Word
12	13	14	15	16	
च्	अ	य्	अ	:	चयः (consolidation)

v.Reach at the working rule of Sutra.

1. This reach shall be sequentially of steps of the sub formulations (i) गुण Guna (ii) इत Itah (iii) सम Sam (iv) उच्च Ucha (v) चय Chah

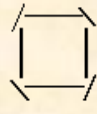
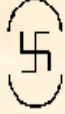
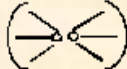
*

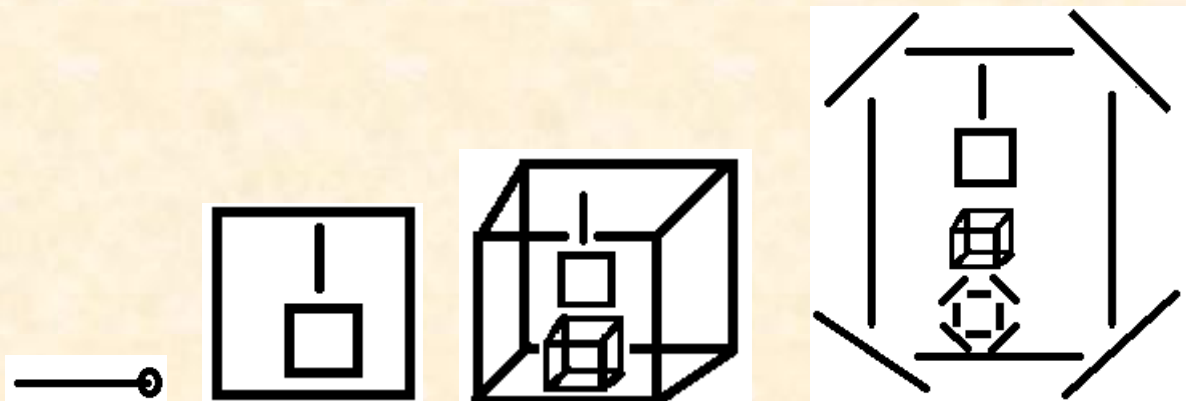
28-10-2014

Dr. S. K. Kapoor, *(Ved Ratan)*

Vedic Mathematics Awareness
To Satisfy Urge to reach at Vedic Systems
Dr. S. K. Kapoor (Ved Ratan)

Lecture - 3
MEASURING ROD

Interval	Square	Cube	Hypercube-4	Hypercube-5	Hypercube-6
					
1-space body	2-space body	3-space body	4-space body	5-space body	6-space body

1	2	3	4	5	6
0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
	2	2	2	2	2
		3	3	3	3
			4	4	4
				5	5
					6

Coverage Range

1. Earth to Sun Range
(Earth, Water, Fire, Air, Space, Sun)
2. Human Frame

- (Shad Chakra (2, 4, 6, 8, 10, 12))
3. Trees (2, 4, 6)
 4. Transcendental domain (1, 3, 5)
 5. 1, 2, 3, --- n, n-1, --- 1 = n^2
 6. 1 2
2 3 = $2 \times 2 = 8 = 2^3$
 7. 1 2 3
2 3 4
3 4 5 $27 = 3^3$
 8. 1 2 3 4
2 3 4 5
3 4 5 6
5 6 7 8 $64 = 4^4$
 9. 1 2 3 4 5
2 3 4 5 6
3 4 5 6 7
4 5 6 7 8
5 6 7 8 9 $125 = 5^5$
 10. 1 2 3 4 5 6
2 3 4 5 6 7
3 4 5 6 7 8
4 5 6 7 8 9
5 6 7 8 9 10 $216 = 6^6$

Measuring rod

1. Conceptually measuring rod is of domain fold set ups and its measure is of dimension fold set ups.
2. This feature is translated as boundary folds set ups for measure and origin fold set up for measuring rod.
3. The jump of the boundary fold as measure over domain fold and reach at the origin fold as measuring rod deserve to be comprehended well and to be thoroughly appreciated for its complete imbibing to acquire full insight about the pure and applied values of measuring rods.
4. The measuring rods are of sequential set ups.
5. It is of hyper cube 0 and hyper cube 1 within hyper cube 1 as a measuring rod of 1-space as domain fold.
6. A step ahead hyper cube 0, hyper cube 1 and hyper cube 2 set ups synthesized together a measuring rod for domain fold of hyper cube 2.
7. A step ahead hyper cubes 0, hyper cube 1, hyper cube 2 and hyper cube 3 together synthesized a measuring rod for domain fold of cube as hyper cube 3.
8. Like that in sequential progression features formats are the measuring rods of domain folds of hyper cube 4, 5 and 6 respectively.

9. Sathapathya ved works with measuring rod of domain fold of hyper cube 6 / 6-space.
10. The formulations of Vishnu Sahastranam Stotram are chased in terms of Sathapathya measuring rod.
11. This takes care of different roles of 6-space, namely as origin fold, domain fold, boundary fold and dimension fold
12. Of these, the manifestation layer (3, 4, 5, 6) is of great help for comprehension of Existence Phenomenon on Earth.
13. The manifestation layer (3, 4, 5, 6) / hyper cube 5, as such deserve to be comprehended well.

Vishnu Sahestrnam Stotram

Text

14. Text (screen shot from the website <http://www.gitapress.org/books/226/Sri%20Vishnusahasranaamsatrotam.pdf>) of Vishnu Sahestrnam Stotram reads as under:-

ॐ
श्रीपरमात्मने नमः

अथ श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

यस्य स्मरणमात्रेण जन्मसंसारबन्धनात्।
विमुच्यते नमस्तस्मै विष्णवे प्रभविष्णवे ॥
नमः समस्तभूतानामादिभूताय भूभृते।
अनेकरूपरूपाय विष्णवे प्रभविष्णवे ॥

वैशम्पायन उवाच

श्रुत्वा धर्मानशेषेण पावनानि च सर्वशः।
युधिष्ठिरः शान्तनवं पुनरेवाभ्यभाषत ॥ १ ॥

४ श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्
युधिष्ठिर उवाच

किमेकं दैवतं लोके किं वाप्येकं परायणम्।
स्तुवन्तः कं कमर्चन्तः प्राप्नुयुर्मानवाः शुभम् ॥ २ ॥
को धर्मः सर्वधर्माणां भवतः परमो मतः।
किं जपन्मुच्यते जन्तुर्जन्मसंसारबन्धनात् ॥ ३ ॥

भीष्म उवाच

जगत्प्रभुं देवदेवमनन्तं पुरुषोत्तमम्।
स्तुवन्नामसहस्रेण पुरुषः सततोत्थितः ॥ ४ ॥
तमेव चार्चयन्नित्यं भक्त्या पुरुषमव्ययम्।
ध्यायन्स्तुवन्नमस्यंश्च यजमानस्तमेव च ॥ ५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

५

अनादिनिधनं विष्णुं सर्वलोकमहेश्वरम् ।
 लोकाध्यक्षं स्तुवन्नित्यं सर्वदुःखातिगो भवेत् ॥ ६ ॥
 ब्रह्मण्यं सर्वधर्मज्ञं लोकानां कीर्तिवर्धनम् ।
 लोकनाथं महद्भूतं सर्वभूतभवोद्भवम् ॥ ७ ॥
 एष मे सर्वधर्माणां धर्मोऽधिकतमो मतः ।
 यद्भक्त्या पुण्डरीकाक्षं स्तवैरर्चन्नरः सदा ॥ ८ ॥
 परमं यो महत्तेजः परमं यो महत्तपः ।
 परमं यो महद्ब्रह्म परमं यः परायणम् ॥ ९ ॥
 पवित्राणां पवित्रं यो मङ्गलानां च मङ्गलम् ।
 दैवतं देवतानां च भूतानां योऽव्ययः पिता ॥ १० ॥

६

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

यतः सर्वाणि भूतानि भवन्त्यादियुगागमे ।
 यस्मिंश्च प्रलयं यान्ति पुनरेव युगक्षये ॥ ११ ॥
 तस्य लोकप्रधानस्य जगन्नाथस्य भूपते ।
 विष्णोर्नामसहस्रं मे शृणु पापभयापहम् ॥ १२ ॥
 यानि नामानि गौणानि विख्यातानि महात्मनः ।
 ऋषिभिः परिगीतानि तानि वक्ष्यामि भूतये ॥ १३ ॥
 ॐ विश्वं विष्णुर्वषट्कारो भूतभव्यभवत्प्रभुः ।
 भूतकृद्भूतभृद्भावो भूतात्मा भूतभावनः ॥ १४ ॥
 पूतात्मा परमात्मा च मुक्तानां परमा गतिः ।
 अव्ययः पुरुषः साक्षी क्षेत्रज्ञोऽक्षर एव च ॥ १५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

७

योगो योगविदां नेता प्रधानपुरुषेश्वरः ।
 नारसिंहवपुः श्रीमान्केशवः पुरुषोत्तमः ॥ १६ ॥
 सर्वः शर्वः शिवः स्थाणुर्भूतादिनिधिरव्ययः ।
 सम्भवो भावनो भर्ता प्रभवः प्रभुरीश्वरः ॥ १७ ॥
 स्वयम्भूः शम्भुरादित्यः पुष्कराक्षो महास्वनः ।
 अनादिनिधनो धाता विधाता धातुरुत्तमः ॥ १८ ॥
 अप्रमेयो हृषीकेशः पद्मनाभोऽमरप्रभुः ।
 विश्वकर्मा मनुस्त्वष्टा स्थविष्ठः स्थविरो ध्रुवः ॥ १९ ॥
 अग्राह्यः शाश्वतः कृष्णो लोहिताक्षः प्रतर्दनः ।
 प्रभूतस्त्रिककुब्धाम पवित्रं मङ्गलं परम् ॥ २० ॥

८

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

ईशानः प्राणदः प्राणो ज्येष्ठः श्रेष्ठः प्रजापतिः ।
 हिरण्यगर्भो भूगर्भो माधवो मधुसूदनः ॥ २१ ॥
 ईश्वरो विक्रमी धन्वी मेधावी विक्रमः क्रमः ।
 अनुत्तमो दुराधर्षः कृतज्ञः कृतिरात्मवान् ॥ २२ ॥
 सुरेशः शरणं शर्म विश्वरेताः प्रजाभवः ।
 अहः संवत्सरो व्यालः प्रत्ययः सर्वदर्शनः ॥ २३ ॥
 अजः सर्वेश्वरः सिद्धः सिद्धिः सर्वादिरच्युतः ।
 वृषाकपिरमेयात्मा सर्वयोगविनिःसृतः ॥ २४ ॥
 वसुर्वसुमनाः सत्यः समात्मा सम्मितः समः ।
 अमोघः पुण्डरीकाक्षो वृषकर्मा वृषाकृतिः ॥ २५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् ९
 रुद्रो बहुशिरा बभ्रुर्विश्वयोनिः शुचिश्रवाः ।
 अमृतः शाश्वतः स्थाणुर्वरारोहो महातपाः ॥ २६ ॥
 सर्वगः सर्वविद्भानुर्विष्वक्सेनो जनार्दनः ।
 वेदो वेदविदव्यङ्गो वेदाङ्गो वेदवित्कविः ॥ २७ ॥
 लोकाध्यक्षः सुराध्यक्षो धर्माध्यक्षः कृताकृतः ।
 चतुरात्मा चतुर्व्यूहश्चतुर्दंष्ट्रश्चतुर्भुजः ॥ २८ ॥
 भ्राजिष्णुर्भोजनं भोक्ता सहिष्णुर्जगदादिजः ।
 अनघो विजयो जेता विश्वयोनिः पुनर्वसुः ॥ २९ ॥
 उपेन्द्रो वामनः प्रांशुरमोघः शुचिरूर्जितः ।
 अतीन्द्रः संग्रहः सर्गो धृतात्मा नियमो यमः ॥ ३० ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् १०
 वेद्यो वैद्यः सदायोगी वीरहा माधवो मधुः ।
 अतीन्द्रियो महामायो महोत्साहो महाबलः ॥ ३१ ॥
 महाबुद्धिर्महावीर्यो महाशक्तिर्महाद्युतिः ।
 अनिर्देश्यवपुः श्रीमानमेयात्मा महद्रिधृक् ॥ ३२ ॥
 महेष्वासो महीभर्ता श्रीनिवासः सतां गतिः ।
 अनिरुद्धः सुरानन्दो गोविन्दो गोविदां पतिः ॥ ३३ ॥
 मरीचिर्दमनो हंसः सुपर्णो भुजगोत्तमः ।
 हिरण्यनाभः सुतपाः पद्मनाभः प्रजापतिः ॥ ३४ ॥
 अमृत्युः सर्वदृक् सिंहः सन्धाता सन्धिमान्स्थिरः ।
 अजो दुर्मर्षणः शास्ता विश्रुतात्मा सुरारिहा ॥ ३५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् ११
 गुरुर्गुरुतमो धाम सत्यः सत्यपराक्रमः ।
 निमिषोऽनिमिषः स्रग्वी वाचस्पतिरुदारधीः ॥ ३६ ॥
 अग्रणीर्ग्रामणीः श्रीमान्यायो नेता समीरणः ।
 सहस्रमूर्धा विश्वात्मा सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ ३७ ॥
 आवर्तनो निवृत्तात्मा संवृतः सम्प्रमर्दनः ।
 अहः संवर्तको वह्निरनिलो धरणीधरः ॥ ३८ ॥
 सुप्रसादः प्रसन्नात्मा विश्वधृग्विश्वभुग्विभुः ।
 सत्कर्ता सत्कृतः साधुर्जह्नुर्नारायणो नरः ॥ ३९ ॥
 असंख्येयोऽप्रमेयात्मा विशिष्टः शिष्टकृच्छुचिः ।
 सिद्धार्थः सिद्धसंकल्पः सिद्धिदः सिद्धिसाधनः ॥ ४० ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् १२
 वृषाही वृषभो विष्णुर्वृषपर्वा वृषोदरः ।
 वर्धनो वर्धमानश्च विविक्तः श्रुतिसागरः ॥ ४१ ॥
 सुभुजो दुर्धरो वाग्मी महेन्द्रो वसुदो वसुः ।
 नैकरूपो बृहद् रूपः शिपिविष्टः प्रकाशनः ॥ ४२ ॥
 ओजस्तेजोद्युतिधरः प्रकाशात्मा प्रतापनः ।
 ऋद्धः स्पष्टाक्षरो मन्त्रश्चन्द्रांशुर्भास्करद्युतिः ॥ ४३ ॥
 अमृतांशूद्भवो भानुः शशाबिन्दुः सुरेश्वरः ।
 औषधं जगतः सेतुः सत्यधर्मपराक्रमः ॥ ४४ ॥
 भूतभव्यभवन्नाथः पवनः पावनोऽनलः ।
 कामहा कामकृत्कान्तः कामः कामप्रदः प्रभुः ॥ ४५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् १३
 युगादिकृद्युगावर्तो नैकमायो महाशनः ।
 अदृश्योऽव्यक्तरूपश्च सहस्रजिदनन्तजित् ॥ ४६ ॥
 इष्टोऽविशिष्टः शिष्टेष्टः शिखण्डी नहुषो वृषः ।
 क्रोधहा क्रोधकृत्कर्ता विश्वबाहुर्महीधरः ॥ ४७ ॥
 अच्युतः प्रथितः प्राणः प्राणदो वासवानुजः ।
 अपां निधिरधिष्ठानमप्रमत्तः प्रतिष्ठितः ॥ ४८ ॥
 स्कन्दः स्कन्दधरो धुर्यो वरदो वायुवाहनः ।
 वासुदेवो बृहद्भानुरादिदेवः पुरन्दरः ॥ ४९ ॥
 अशोकस्तारणस्तारः शूरः शौरिर्जनेश्वरः ।
 अनुकूलः शतावर्तः पद्मी पद्मनिभेक्षणः ॥ ५० ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् १४
 पद्मनाभोऽरविन्दाक्षः पद्मगर्भः शरीरभृत् ।
 महर्द्धिर्ऋद्धो वृद्धात्मा महाक्षो गरुडध्वजः ॥ ५१ ॥
 अतुलः शरभो भीमः समयज्ञो हविर्हरिः ।
 सर्वलक्षणलक्षणयो लक्ष्मीवान्समितिञ्जयः ॥ ५२ ॥
 विक्षरो रोहितो मार्गो हेतुर्दामोदरः सहः ।
 महीधरो महाभागो वेगवानमिताशनः ॥ ५३ ॥
 उद्भवः क्षोभणो देवः श्रीगर्भः परमेश्वरः ।
 करणं कारणं कर्ता विकर्ता गहनो गुहः ॥ ५४ ॥
 व्यवसायो व्यवस्थानः संस्थानः स्थानदो ध्रुवः ।
 परर्द्धिः परमस्पष्टस्तुष्टः पुष्टः शुभेक्षणः ॥ ५५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् १५
 रामो विरामो विरजो मार्गो नेयो नयोऽनयः ।
 वीरः शक्तिमतां श्रेष्ठो धर्मो धर्मविदुत्तमः ॥ ५६ ॥
 वैकुण्ठः पुरुषः प्राणः प्राणदः प्रणवः पृथुः ।
 हिरण्यगर्भः शत्रुघ्नो व्याप्तो वायुरधोक्षजः ॥ ५७ ॥
 ऋतुः सुदर्शनः कालः परमेष्ठी परिग्रहः ।
 उग्रः संवत्सरो दक्षो विश्रामो विश्वदक्षिणः ॥ ५८ ॥
 विस्तारः स्थावरस्थाणुः प्रमाणं बीजमव्ययम् ।
 अर्थोऽनर्थो महाकोशो महाभागो महाधनः ॥ ५९ ॥
 अनिर्विण्णः स्थविष्ठोऽभूर्धर्मयूपो महामखः ।
 नक्षत्रनेमिर्नक्षत्री क्षमः क्षामः समीहनः ॥ ६० ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् १६
 यज्ञ इज्यो महेज्यश्च क्रतुः सत्रं सतां गतिः ।
 सर्वदर्शी विमुक्तात्मा सर्वज्ञो ज्ञानमुत्तमम् ॥ ६१ ॥
 सुव्रतः सुमुखः सूक्ष्मः सुघोषः सुखदः सुहृत् ।
 मनोहरो जितक्रोधो वीरबाहुर्विदारणः ॥ ६२ ॥
 स्वापनः स्ववशो व्यापी नैकात्मा नैककर्मकृत् ।
 वत्सरो वत्सलो वत्सी रत्नगर्भो धनेश्वरः ॥ ६३ ॥
 धर्मगुब्धर्मकृद्धर्मी सदसत्क्षरमक्षरम् ।
 अविज्ञाता सहस्रांशुर्विधाता कृतलक्षणः ॥ ६४ ॥
 गभस्तिनेमिः सत्त्वस्थः सिंहो भूतमहेश्वरः ।
 आदिदेवो महादेवो देवेशो देवभृद्गुरुः ॥ ६५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् १७
 उत्तरो गोपतिर्गोप्ता ज्ञानगम्यः पुरातनः ।
 शरीरभूतभृद्भोक्ता कपीन्द्रो भूरिदक्षिणः ॥ ६६ ॥
 सोमपोऽमृतपः सोमः पुरुजित्पुरुसत्तमः ।
 विनयो जयः सत्यसंधो दाशार्हः सात्वतां पतिः ॥ ६७ ॥
 जीवो विनयिता साक्षी मुकुन्दोऽमितविक्रमः ।
 अम्भोनिधिरनन्तात्मा महोदधिशयोऽन्तकः ॥ ६८ ॥
 अजो महार्हः स्वाभाव्यो जितामित्रः प्रमोदनः ।
 आनन्दो नन्दनो नन्दः सत्यधर्मा त्रिविक्रमः ॥ ६९ ॥
 महर्षिः कपिलाचार्यः कृतज्ञो मेदिनीपतिः ।
 त्रिपदस्त्रिदशाध्यक्षो महाशृङ्गः कृतान्तकृत् ॥ ७० ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् १८
 महावराहो गोविन्दः सुषेणः कनकाङ्गदी ।
 गुह्यो गभीरो गहनो गुप्तश्चक्रगदाधरः ॥ ७१ ॥
 वेधाः स्वाङ्गोऽजितः कृष्णो दृढः संकर्षणोऽच्युतः ।
 वरुणो वारुणो वृक्षः पुष्कराक्षो महामनाः ॥ ७२ ॥
 भगवान् भगवान्दी वनमाली हलायुधः ।
 आदित्यो ज्योतिरादित्यः सहिष्णुर्गतिसत्तमः ॥ ७३ ॥
 सुधन्वा खण्डपरशुर्दारुणो द्रविणप्रदः ।
 दिविस्पृक्सर्वदृग्व्यासो वाचस्पतिरयोनिजः ॥ ७४ ॥
 त्रिसामा सामगः साम निर्वाणं भेषजं भिषक् ।
 संन्यासकृच्छमः शान्तो निष्ठा शान्तिः परायणम् ॥ ७५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् १९
 शुभाङ्गः शान्तिदः स्रष्टा कुमुदः कुवलेशयः ।
 गोहितो गोपतिर्गोप्ता वृषभाक्षो वृषप्रियः ॥ ७६ ॥
 अनिवर्ती निवृत्तात्मा संक्षेप्ता क्षेमकृच्छिवः ।
 श्रीवत्सवक्षाः श्रीवासः श्रीपतिः श्रीमतां वरः ॥ ७७ ॥
 श्रीदः श्रीशः श्रीनिवासः श्रीनिधिः श्रीविभावनः ।
 श्रीधरः श्रीकरः श्रेयः श्रीमाल्लोकत्रयाश्रयः ॥ ७८ ॥
 स्वक्षः स्वङ्गः शतानन्दो नन्दिर्ज्योतिर्गणेश्वरः ।
 विजितात्मा विधेयात्मा सत्कीर्तिश्छिन्नसंशयः ॥ ७९ ॥
 उदीर्णः सर्वतश्चक्षुरनीशः शाश्वतस्थिरः ।
 भूशयो भूषणो भूतिर्विशोकः शोकनाशनः ॥ ८० ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् २०
 अर्चिष्मानर्चितः कुम्भो विशुद्धात्मा विशोधनः ।
 अनिरुद्धोऽप्रतिरथः प्रद्युम्नोऽमितविक्रमः ॥ ८१ ॥
 कालनेमिनिहा वीरः शौरिः शूरजनेश्वरः ।
 त्रिलोकात्मा त्रिलोकेशः केशवः केशिहा हरिः ॥ ८२ ॥
 कामदेवः कामपालः कामी कान्तः कृतागमः ।
 अनिर्देश्यवपुर्विष्णुर्वीरोऽनन्तो धनञ्जयः ॥ ८३ ॥
 ब्रह्मण्यो ब्रह्मकृद्ब्रह्मा ब्रह्म ब्रह्मविवर्धनः ।
 ब्रह्मविद्ब्राह्मणो ब्रह्मी ब्रह्मज्ञो ब्राह्मणप्रियः ॥ ८४ ॥
 महाक्रमो महाकर्मा महातेजा महोरगः ।
 महाक्रतुर्महायज्वा महायज्ञो महाहविः ॥ ८५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् २१
 स्तव्यः स्तवप्रियः स्तोत्रं स्तुतिः स्तोता रणप्रियः ।
 पूर्णः पूरयिता पुण्यः पुण्यकीर्तिरनामयः ॥ ८६ ॥
 मनोजवस्तीर्थकरो वसुरेता वसुप्रदः ।
 वसुप्रदो वासुदेवो वसुर्वसुमना हविः ॥ ८७ ॥
 सद्गतिः सत्कृतिः सत्ता सद्भूतिः सत्परायणः ।
 शूरसेनो यदुश्रेष्ठः सन्निवासः सुयामुनः ॥ ८८ ॥
 भूतावासो वासुदेवः सर्वासुनिलयोऽनलः ।
 दर्पहा दर्पदो दृप्तो दुर्धरोऽथापराजितः ॥ ८९ ॥
 विश्वमूर्तिर्महामूर्तिर्दीप्तमूर्तिरमूर्तिमान् ।
 अनेकमूर्तिरव्यक्तः शतमूर्तिः शताननः ॥ ९० ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् २२
 एको नैकः सवः कः किं यत्तत्पदमनुत्तमम् ।
 लोकबन्धुर्लोकनाथो माधवो भक्तवत्सलः ॥ ९१ ॥
 सुवर्णवर्णो हेमाङ्गो वराङ्गश्चन्दनाङ्गदी ।
 वीरहा विषमः शून्यो घृताशीरचलश्चलः ॥ ९२ ॥
 अमानी मानदो मान्यो लोकस्वामी त्रिलोकधृक् ।
 सुमेधा मेधजो धन्यः सत्यमेधा धराधरः ॥ ९३ ॥
 तेजोवृषो द्युतिधरः सर्वशस्त्रभृतां वरः ।
 प्रग्रहो निग्रहो व्यग्रो नैकशृङ्गो गदाग्रजः ॥ ९४ ॥
 चतुर्मूर्तिश्चतुर्बाहुश्चतुर्व्यूहश्चतुर्गतिः ।
 चतुरात्मा चतुर्भावश्चतुर्वेदविदेकपात् ॥ ९५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् २३
 समावर्तोऽनिवृत्तात्मा दुर्जयो दुरतिक्रमः ।
 दुर्लभो दुर्गमो दुर्गो दुरावासो दुरारिहा ॥ ९६ ॥
 शुभाङ्गो लोकसारङ्गः सुतन्तुस्तन्तुवर्धनः ।
 इन्द्रकर्मा महाकर्मा कृतकर्मा कृतागमः ॥ ९७ ॥
 उद्भवः सुन्दरः सुन्दो रत्ननाभः सुलोचनः ।
 अर्को वाजसनः शृङ्गी जयन्तः सर्वविज्जयी ॥ ९८ ॥
 सुवर्णबिन्दुरक्षोभ्यः सर्ववागीश्वरेश्वरः ।
 महाहृदो महागर्तो महाभूतो महानिधिः ॥ ९९ ॥
 कुमुदः कुन्दरः कुन्दः पर्जन्यः पावनोऽनिलः ।
 अमृताशोऽमृतवपुः सर्वज्ञः सर्वतोमुखः ॥ १०० ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् २४
 सुलभः सुव्रतः सिद्धः शत्रुजिच्छत्रुतापनः ।
 न्यग्रोधोदुम्बरोऽश्वत्थश्चाणूरान्ध्रनिषूदनः ॥ १०१ ॥
 सहस्रार्चिः सप्तजिह्वः सप्तैधाः सप्तवाहनः ।
 अमूर्तिरनघोऽचिन्त्यो भयकृद्भयनाशनः ॥ १०२ ॥
 अणुर्बृहत्कृशः स्थूलो गुणभृन्निर्गुणो महान् ।
 अधृतः स्वधृतः स्वास्यः प्राग्वंशो वंशवर्द्धनः ॥ १०३ ॥
 भारभृत्कथितो योगी योगीशः सर्वकामदः ।
 आश्रमः श्रमणः क्षामः सुपर्णो वायुवाहनः ॥ १०४ ॥
 धनुर्धरो धनुर्वेदो दण्डो दमयिता दमः ।
 अपराजितः सर्वसहो नियन्ता नियमो यमः ॥ १०५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

२५

सत्त्ववान्सात्त्विकः सत्यः सत्यधर्मपरायणः ।
 अभिप्रायः प्रियार्होऽर्हः प्रियकृत्प्रीतिवर्धनः ॥ १०६ ॥
 विहायसगतिर्ज्योतिः सुरुचिर्हुतभुग्विभुः ।
 रविर्विरोचनः सूर्यः सविता रविलोचनः ॥ १०७ ॥
 अनन्तो हुतभुग्भोक्ता सुखदो नैकजोऽग्रजः ।
 अनिर्विण्णः सदामर्षी लोकाधिष्ठानमद्भुतः ॥ १०८ ॥
 सनात्सनातनतमः कपिलः कपिरप्ययः ।
 स्वस्तिदः स्वस्तिकृत्स्वस्तिस्वस्तिभुक्स्वस्तिदक्षिणः ॥ १०९ ॥
 अरौद्रः कुण्डली चक्री विक्रम्यूर्जितशासनः ।
 शब्दातिगः शब्दसहः शिशिरः शर्वरीकरः ॥ ११० ॥

२६

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

अक्रूरः पेशलो दक्षो दक्षिणः क्षमिणां वरः ।
 विद्वत्तमो वीतभयः पुण्यश्रवणकीर्तनः ॥ १११ ॥
 उत्तारणो दुष्कृतिहा पुण्यो दुःस्वप्ननाशनः ।
 वीरहा रक्षणः सन्तो जीवनः पर्यवस्थितः ॥ ११२ ॥
 अनन्तरूपोऽनन्तश्रीर्जितमन्युर्भयापहः ।
 चतुरस्रो गभीरात्मा विदिशो व्यादिशो दिशः ॥ ११३ ॥
 अनादिर्भूर्भुवो लक्ष्मीः सुवीरो रुचिराङ्गदः ।
 जननो जनजन्मादिर्भीमो भीमपराक्रमः ॥ ११४ ॥
 आधारनिलयोऽधाता पुष्पहासः प्रजागरः ।
 ऊर्ध्वगः सत्यथाचारः प्राणदः प्रणवः पणः ॥ ११५ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

२७

प्रमाणं प्राणनिलयः प्राणभृत्प्राणजीवनः ।
 तत्त्वं तत्त्वविदेकात्मा जन्ममृत्युजरातिगः ॥ ११६ ॥
 भूर्भुवःस्वस्तरुस्तारः सविता प्रपितामहः ।
 यज्ञो यज्ञपतिर्यज्वा यज्ञाङ्गो यज्ञवाहनः ॥ ११७ ॥
 यज्ञभृद्यज्ञकृद्यज्ञी यज्ञभुग्यज्ञसाधनः ।
 यज्ञान्तकृद्यज्ञगुह्यमन्नमन्नाद एव च ॥ ११८ ॥
 आत्मयोनिः स्वयंजातो वैखानः सामगायनः ।
 देवकीनन्दनः स्रष्टा क्षितीशः पापनाशनः ॥ ११९ ॥
 शङ्खभृन्नन्दकी चक्री शार्ङ्गधन्वा गदाधरः ।
 रथाङ्गपाणिरक्षोभ्यः सर्वप्रहरणायुधः ॥ १२० ॥

२८

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

॥ सर्वप्रहरणायुध ॐ नम इति ॥

इतीदं कीर्तनीयस्य केशवस्य महात्मनः ।
 नाम्नां सहस्रं दिव्यानामशेषेण प्रकीर्तितम् ॥ १२१ ॥
 य इदं शृणुयान्नित्यं यश्चापि परिकीर्तयेत् ।
 नाशुभं प्राप्नुयात्किञ्चित्सोऽमुत्रेह च मानवः ॥ १२२ ॥
 वेदान्तगो ब्राह्मणः स्यात्क्षत्रियो विजयी भवेत् ।
 वैश्यो धनसमृद्धः स्याच्छूद्रः सुखमवाप्नुयात् ॥ १२३ ॥
 धर्मार्थी प्राप्नुयाद्धर्ममर्थार्थी चार्थमाप्नुयात् ।
 कामानवाप्नुयात्कामी प्रजार्थी प्राप्नुयात्प्रजाम् ॥ १२४ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

२९

भक्तिमान्यः सदोत्थाय शुचिस्तद्गतमानसः ।
 सहस्रं वासुदेवस्य नाम्नामेतत्प्रकीर्तयेत् ॥ १२५ ॥
 यशः प्राप्नोति विपुलं ज्ञातिप्राधान्यमेव च ।
 अचलां श्रियमाप्नोति श्रेयः प्राप्नोत्यनुत्तमम् ॥ १२६ ॥
 न भयं क्वचिदाप्नोति वीर्यं तेजश्च विन्दति ।
 भवत्यरोगो द्युतिमान्बलरूपगुणान्वितः ॥ १२७ ॥
 रोगार्तो मुच्यते रोगाद्बद्धो मुच्येत बन्धनात् ।
 भयान्मुच्येत भीतस्तु मुच्येतापन्न आपदः ॥ १२८ ॥
 दुर्गाण्यतितरत्याशु पुरुषः पुरुषोत्तमम् ।
 स्तुवन्नामसहस्रेण नित्यं भक्तिसमन्वितः ॥ १२९ ॥

३०

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

वासुदेवाश्रयो मर्त्यो वासुदेवपरायणः ।
 सर्वपापविशुद्धात्मा याति ब्रह्म सनातनम् ॥ १३० ॥
 न वासुदेवभक्तानामशुभं विद्यते क्वचित् ।
 जन्ममृत्युजरारव्याधिभयं नैवोपजायते ॥ १३१ ॥
 इमं स्तवमधीयानः श्रद्धाभक्तिसमन्वितः ।
 युज्येतात्मसुखक्षान्ति श्रीधृतिस्मृतिकीर्तिभिः ॥ १३२ ॥
 न क्रोधो न च मात्सर्यं न लोभो नाशुभा मतिः ।
 भवन्ति कृतपुण्यानां भक्तानां पुरुषोत्तमे ॥ १३३ ॥
 द्यौः सचन्द्रार्कनक्षत्रा खं दिशो भूर्महोदधिः ।
 वासुदेवस्य वीर्येण विधृतानि महात्मनः ॥ १३४ ॥

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

३१

ससुरासुरगन्धर्वं सयक्षोरगराक्षसम् ।
 जगद्वशे वर्ततेदं कृष्णस्य सचराचरम् ॥ १३५ ॥
 इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः सत्त्वं तेजो बलं धृतिः ।
 वासुदेवात्मकान्याहुः क्षेत्रं क्षेत्रज्ञ एव च ॥ १३६ ॥
 सर्वागमानामाचारः प्रथमं परिकल्पते ।
 आचारप्रभवो धर्मो धर्मस्य प्रभुरच्युतः ॥ १३७ ॥
 ऋषयः पितरो देवा महाभूतानि धातवः ।
 जङ्गमाजङ्गमं चेदं जगन्नारायणोद्भवम् ॥ १३८ ॥
 योगो ज्ञानं तथा सांख्यं विद्याः शिल्पादि कर्म च ।
 वेदाः शास्त्राणि विज्ञानमेतत्सर्वं जनार्दनात् ॥ १३९ ॥

३२

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

एको विष्णुर्महद्भूतं पृथग्भूतान्यनेकशः ।
 त्रीँल्लोकान्व्याप्य भूतात्मा भुङ्क्ते विश्वभुगव्ययः ॥ १४० ॥
 इमं स्तवं भगवतो विष्णोर्व्यासेन कीर्तितम् ।
 पठेद्य इच्छेत्पुरुषः श्रेयः प्राप्तुं सुखानि च ॥ १४१ ॥
 विश्वेश्वरमजं देवं जगतः प्रभवाप्ययम् ।
 भजन्ति ये पुष्कराक्षं न ते यान्ति पराभवम् ॥ १४२ ॥

ॐ तत्सदिति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यामानुशासनिके
 पर्वणि भीष्मयुधिष्ठिरसंवादे श्रीविष्णोर्दिव्यसहस्रनामस्तोत्रम् ॥

हरिः ॐ तत्सत्! हरिः ॐ तत्सत्!! हरिः ॐ तत्सत्!!!

ॐ ० ॐ

*